

ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ชญานุช นิลยง¹, ดร. อำนวย มีราคา²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยพิชญบัณฑิต

Chanyafilm@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และศึกษาแนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งเพศชายและหญิงที่สามารถให้ข้อมูลได้ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครซี และมอร์แกน จำนวน 163 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมานได้แก่ T-test สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 79.75 และเป็นผู้บริหาร จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 10 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 61.35 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 38.65

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58)

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และ

ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมด้านประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านตำแหน่งงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

แนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้แก่ ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูด้วยการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมวางแผนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเอกสารหลักสูตรหรือเอกสารหรือที่เกี่ยวข้องให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขนาดเล็ก, ปัญหา, แนวทาง

Problems and Guidelines of the academic administration of small schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2

Chanyanut Nilyong¹, Dr. Amnuai Meerakar²

¹ Master of Education Program in Educational Administration Pitchayabundit College

² Lecturer, Master of Public Administration Program Pitchayabundit College

Chanyaflm@gmail.com

ABSTRACT

The objective of this research were to study the problems on academic administration of small schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2 and to study the Guidelines of the academic administration of small schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2. The sample were 163 persons from the administrators and the teachers of males and females by limit on the samples by the packed timetable of Krejcie and Morgan. the instruments used for study were 3 rating scale questionnaires and the statistics using for data analysis were percentage, mean and standard deviation for study the general data of the sample and the estimated statistics including T-test. The comparison on concept of the

problems on academic administration of small schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2 by dividing on position and working experience.

The results of findings were as follows :

The replies of General data for questionnaires were mainly the teachers for 130 persons for the percentage of 79.75 and the administrators were 33 persons for the percentage of 20.25. for mainly working experiences for 1-10 years were 100 persons and for the percentage of 61.35 and for working experiences on over 10 years were 63 persons and for the percentage of 38.65

For overall of the study on the concepts of problems on academic administration of small schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2 were in high level ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56). Considering on each aspect, it was founded that the highest mean was the aspect of curriculum development of the schools ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) and the rest was the research for development on educational development ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) and the lowest mean was on development of academic areas ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58).

For overall of comparison on the concepts of administrators and teachers for the on academic administration of small schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2 by dividing on positions and work experience was on statistical significant difference at 0.05 level for working experiences. But, the positions were not different.

The Guidelines on problems solving for academic administration of small schools under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2 should be on performance for practical meeting on knowledge for teachers on full practice, study and observing in the complete schools on curriculum performance, meeting for planning and analysis on curriculum structure, performance on curriculum and document in accordance with the opportunity for communities on participation for performance of curriculum for schools and the essence of learning, providing the document and curriculum or the other concerning from the administrators for teachers on self study and control, following up and estimation by the committee.

Keywords : Administration, Small Schools, Problems, Guidelines

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ มาโดยตลอด และวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษา ให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนา

กำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560-2579)

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ๔ ประการ คือ ๑) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ๒) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ ๓) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ๔) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลงเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้วางเป้าหมายไว้ ๒ ด้าน คือเป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ (3Rs8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กนับเป็นการบริหารที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ จากการสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ดำเนินการวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาพบจุดอ่อนด้านการบริหารการศึกษาซึ่งพบว่า มีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยที่โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากยังขาดศักยภาพ ทั้งด้านครู วัสดุครุภัณฑ์การพัฒนาวิชาการ รวมทั้งมีความแตกต่างกันทั้งในคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากในโรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติได้ครบ ซึ่งสอดคล้องจากผลสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การสอนสื่อที่มีอยู่ไม่ตรงกับเนื้อหา ขาดความหลากหลายและทันสมัย จากการศึกษาเพิ่มเติมพบข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน พื้นที่ตั้งโรงเรียนขนาดใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โรงเรียนในกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนสาธิตและเอกชนมีคะแนน

เฉลี่ยสูงสุดทุกด้าน ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่เศรษฐกิจต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาไทยมีความแตกต่างตามสภาพภูมิเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการและผลที่เกิดขึ้นพบว่า มีประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็กที่ห่างไกลและมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ งบประมาณที่จัดสรรให้มีค่อนข้างจำกัด ทำให้ขาดแคลนทั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องสมุด ตลอดจนสนามสำหรับการเล่นกีฬาของนักเรียน รวมทั้งสื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ อีกทั้งขาดแคลนบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ครูไม่ครบชั้นเรียน ไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับนักเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จึงเป็นความจำเป็นที่หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และการดำรงอยู่ในสังคมของเยาวชนไทยต่อไป(แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2562-2565, บทสรุปผู้บริหาร)

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีมากมายและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดกรอบขอบข่ายงานวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจะได้นำผลของการวิจัยนี้ เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวนทั้งหมด 233 คน โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 36 คน และครูผู้สอน จำนวน 197 คน (ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2562)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหารจำนวน 33 คน และครูผู้สอนจำนวน 130 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 163 คน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์.2542:101) แล้วทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยพณิชยบัณฑิตหนองบัวลำภู ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อขออนุญาตระเหในการในการเก็บรวม รวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามไปยังโรงเรียนตามกลุ่มเป้าหมาย และ กำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยการจัดส่งสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จากนั้นผู้วิจัยจึงจะทำการติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. รวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้วยตนเอง ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 163 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 163 ฉบับ คิด เป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมานได้แก่ T-test สำหรับการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 79.75 และเป็นผู้บริหาร จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 10 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 61.35 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 38.65

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหาร	33	20.25
ครู	130	79.75
ประสบการณ์การทำงาน		
1- 10 ปี	100	61.35
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	63	38.65
รวม	163	100.00

2. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. การศึกษาวิเคราะห์สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5. การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58)

2.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.= 0.75) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. การออกแบบการVISION ที่หลากหลายในแผนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 1.03) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 12. การจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 1.45)

2.3 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 17. การพัฒนาเครื่องมือ วัดและประเมินผลให้ได้ มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 1.08 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 16. การเทียบโอน ความรู้ทักษะ ประสบการณ์และผล การเรียนจากสถานศึกษาอื่น ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 1.24)

2.4 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 23. การสร้างเครือข่ายในการ วิจัยกระบวนการจัดการเรียนรู้นอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 1.08) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 21. การติดตามประเมินผลด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.92$, S.D.= 1.19)

2.5 ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 28. ด้านงบประมาณในการจัดทำสื่อการ เรียนการสอน ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.93) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 30. ด้านการจัดทำทะเบียนสื่อและแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.75)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้าน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 2	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	0.83	มาก	1
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.03	0.75	มาก	4
3. ด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน	4.07	0.73	มาก	2
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.08	0.77	มาก	3
5. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.91	0.58	มาก	5
รวม	4.07	0.56	มาก	

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และ

ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมด้านประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านตำแหน่งงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางในการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

1. การแก้ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูด้วยการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมวางแผนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรจัดทำเอกสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเอกสารหลักสูตรหรือเอกสารหรือที่เกี่ยวข้องให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ควรสร้างความเข้าใจแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความสำคัญของหลักสูตร

2. การแก้ปัญหาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.2 ควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ในการทำวิจัยเพื่อผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนรายบุคคลและรายกลุ่ม

2.3 โรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี

2.4 โรงเรียนควรสำรวจสื่อที่เป็นรายบุคคลแหล่งเรียนรู้ จัดทำทะเบียนฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำแผนการบริหาร นำนักเรียนไปทัศนศึกษา เชิญวิทยากรชุมชนมาให้ความรู้

2.5 ควรมีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้

2.6 ผู้บริหารโรงเรียนควรกระตุ้นให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงโรงเรียนมีการจัดทำโครงการส่งเสริมให้ครูจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

3. การแก้ปัญหาด้านการวัดผลประเมินและเทียบโอนผลการเรียน

3.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

3.2 สถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล และมีการวางแผนดำเนินการวัดผล ประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.3 ควรมีการจัดอบรมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือทางการวัดผลและประเมินผล

3.4 ควรมีการไปศึกษาดูงานด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงจัดให้มีหนังสือวิชาการด้านการวัดและประเมินผลไว้ให้ครูเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าด้านการวัดและประเมินผลพิจารณาในการจัดหาหรือพัฒนาโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลประเภทต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน นำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดทำระบบการวัดผลที่ถูกต้องตามระเบียบ มีการจัดทำบันทึก รายงานและจัดเก็บอย่างปลอดภัย

4. การแก้ปัญหาด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง จัดหาหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้บุคลากรใช้ศึกษาพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน

4.2 ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรมด้วยวิธีที่หลากหลาย

4.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.4 ควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม

4.5 ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการกระบวนการหรือระเบียบการวิจัยและการทำการวิจัยเพื่อพัฒนา

5. การแก้ปัญหาด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

5.1 สถานศึกษาพิจารณาความรู้ความสามารถและความถนัดของครูเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

5.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

5.3 ควรสนับสนุนส่งเสริมจัดให้มีความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิค และทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ควรจัดฝึกอบรม ให้ความรู้ ทักษะวิชาชีพ แจกเอกสารทางวิชาการและเกร็ดความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง ชุมชน

5.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งหมดทั้งในและนอกโรงเรียน

5.5 ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาและศึกษาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่ทันสมัย

5.6 ดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56)

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, $S.D. = 0.83$) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, $S.D. = 0.77$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.91$, $S.D. = 0.58$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจวรรณ เหลวกุล (2561) ที่พบว่าปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนา แหล่งการเรียนรู้ และด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับการศึกษาของพิมลพรรณ กุลาสาและคณะ (2559) ที่พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยข้อที่มีสภาพการบริหารงานได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ สุดคือด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา 2) ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 15 ด้านโดยข้อที่มีสภาพการบริหารงานได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการ สอนในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ สุดคือด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 3) การศึกษาปัญหาการบริหารวิชาการโรงเรียน ขนาดเล็ก โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ การวางแผนงานวิชาการ เช่น การเสนอแผนการสอน การจัดทำ แผนการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบันการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การจัดการเรียนการ สอนในสถานศึกษา เช่น สอนครูยังมีการงานอื่นที่มาก มากทั้งงานวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ และ การบริหารงานบุคคล และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กเกือบทุกโรงเรียนยังขาด แคลนสื่อและนวัตกรรมไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน 4) แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาด เล็ก จากการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิสรุปได้ว่าแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดส ำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และ ประเด็นที่จะต้องด ำเนินการ คือ การมีส่วนร่วมในการก ำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานวิชาการมี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับตัวชี้วัด และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามเป้าหมายและ ทิศทางของการศึกษาชาติ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้รักการอ่าน การอ่านคล่องเขียนได้ครูผู้สอนจะต้องแก้ปัญหา การเรียนการสอนโดยใช้วิจัย มีการรายงานผลการนิเทศย้อนกลับเพื่อให้ครูผู้สอนได้การพัฒนาและปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะและสถานศึกษาจะต้องจัดโครงสร้างภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องหรือรองรับการประกันคุณภาพ ภายใน สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนผู้ปกครอง ควรร่วมกันในการระดมทรัพยากรในการจัดหาสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง และ

ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมด้านประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านตำแหน่งงาน พบว่าไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเบญจวรรณ เหลวกุล (2561) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกสถานภาพตำแหน่งโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มี 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ควรมีการประชุม แผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา จัดให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวหลักสูตร 2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และผู้บริหารควรเพิ่มการให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู 3. ด้านการวัด ผลประเมิน และเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลของสถานศึกษา 4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการสร้างและการใช้นวัตกรรม ด้วยวิธีที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ และผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อพัฒนา 5. ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งหมดในและนอกโรงเรียน ดำเนินการจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ร่วมพัฒนาห้องสมุด และสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

เนื่องจากผลการศึกษาพบว่าการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.83) รองลงมาคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.58) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ดังนี้

1. ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูด้วยการปฏิบัติจริง ศึกษาดูงานกับโรงเรียนที่มีความพร้อม ในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมวางแผนวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรจัดหาเอกสารหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดหาเอกสารหลักสูตรหรือเอกสารหรือที่เกี่ยวข้องให้ครูได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีคณะกรรมการกำกับติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. สถานศึกษาประชุมและแต่งตั้งคณะครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน และนิเทศ
 3. สถานศึกษาประชุมและแต่งตั้งคณะครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำและพัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ได้ตามมาตรฐาน จัดอบรมให้ความรู้และจัดคณะกรรมการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการ ดำเนินการวัดผลและประเมินผล
 4. สถานศึกษาประชุมคณะครูเพื่อวางแผนและอบรมให้ความรู้การพัฒนาสื่อในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงพอกับความต้องการในสถานศึกษา
 5. สถานศึกษาควรร่วมมือกับชุมชน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันคัดเลือกแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการ เรียนการสอนและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและตรวจสอบการปฏิบัติงาน
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
1. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
 2. ควรทำการศึกษาความต้องการของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- คณะอนุกรรมการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในคณะกรรมการบริหารจัดการ ความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. **องค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย และองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญ ฉบับสมุติไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560.
- เบญจวรรณ เหลวกุล. (2561). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา การ บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). **ระเบียบวิธีวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิมลพรรณ กุลาสาและคณะ. (2559). สภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคกาฬสินธุ์เขต 2. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม**, 10(2), 110-123.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.** สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการ บริหารจัด การศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551. **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ฉบับสรุป.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561)**.
กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรินทวาทกราฟฟิคจำกัด.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. (2562). **แผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กปีการศึกษา 2562 – 2565.** สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 : กระทรวงศึกษาธิการ.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Education and Psychological Measurement.** 30(3): 607-610.